
NOTISER

Sveriges första autonoma undervattensfarkost

DEN FÖRSTA autonoma undervattensfarkosten i Sverige för forskningsbruk tas nu i drift. Tack vare farkosten kan man nu göra detaljstudier av havsbotten på mycket stora djup, något som tidigare inte har varit tillgängligt för forskarna. Den 22 augusti bjöds media in till jungfruturen i Gullmarsfjorden för att se den drygt sju meter långa AUV (Autonomous Underwater Vehicle) i drift. AUV kan utrustas med diverse sensorer och kan kartlägga den marina miljön i detalj.

Genom dessa studier kan man följa klimatutvecklingen tusentals år bakåt i tiden och få information om avsmältning under tidigare istider och mellanistider. AUV kan programmeras för långa färder och kommer att fungera som komplement till forskningsfartyg.

KNK

Källa: Pressmeddelande från Göteborgs universitet 2018-08-06

Hajtänder ger svar på effekt av meteoritnedslag

FOSSILISERADE hajtänder kan nu ge svar på vilken effekt ett meteoritnedslag i Mexikanska golfen för 66 miljoner år sedan hade på

arten. Nedslaget var ett av dem som tros ha förorsakat massdöden bland dinosaurier. Genom att undersöka variationen i hajtändernas form före och efter nedslaget kan man utröna varför olika typer av hajar hade så olika överlevnadsförmåga. Man har kunnat konstatera att det framför allt var mindre hajar som överlevde katastrofen och som idag dominerar före-

NOTISER

komsten av hajar världen över. Det är forskare vid Uppsala universitet och University of New England som genom studier av hundratals fossiliserade hajtänder har kunnat dra dessa slutsatser.

KNK

Källa: Pressmeddelande från Uppsala universitet 2018-08-02

Bot för lärarbrist

DET ÄR BRIST på utbildade lärare i Sverige. Nu öppnar därför regeringen för nya insatser som ska resultera i alternativa utbildningsvägar till lärar- och förskolläraryxamen. Men det brådskar för enligt nya beräkningar kommer det att saknas 45 000 lärare inom de närmaste fem åren. Genom olika påbyggnadsutbildningar, flexibla studieformer och validering av reell kompetens ska fler personer kunna er-hålla lärarlegitimation. Umeå universitet har fått i uppgift att leda arbetet med att ta fram nya vägar in i yrket med bistånd från universiteten i Göteborg, Stockholm, Linköping, Karlstad och Malmö samt Högskolan Dalarna.

Slutredovisning av projektet ska ske 1 mars 2022.

KNK

Källa: Pressmeddelande från regeringen 2018-08-06

Angelägna forskningsfrågor om kemikalier i miljön

ETT FORSKARLAG med personal från bland annat Göteborgs universitet har arbetat fram en lista över de 22 viktigaste frågorna kring kemika-

Thomas Backhaus

lier i miljön. Det brådskar att fylla kunskapsbristerna och det handlar om det närmaste decenniet. Thomas Backhaus från Institutionen för biologi och miljövetenskap framhåller att om man inte får stopp på

NOTISER

utsläppen av kemikalier globalt så kan målen för hållbar utveckling i Agenda 2030 inte uppnås. Bakom projektet står Society for Environmental Toxicology and Chemistry och forskare från Nordamerika, Latinamerika, Afrika, Asien och Australasien deltar i arbetet.

KNK

Källa: Pressmeddelande från Göteborgs universitet 2018-08-08

En studie i snabb evolution

EN UNDERSÖKNING i Bohuslän där forskarna har samlat in hundratals snäckor bland

stenar och branta klippor har visat att snäckorna har en välutvecklad förmåga att anpassa sig till den miljö de lever i. Snäckorna verkar ha samlat ihop de flesta viktiga gener i tre större kluster i sin genuppsättning och tack vare ansamlingen kan de snabbt anpassa sig till antingen den ena eller andra typen av strandmiljö. Man kommer nu att utvidga undersökningen till stränder i England och Spanien för att se om man kan hitta samma funktion i snäckor som lever i andra miljöer än Bohuskusten.

KNK

Källa: Pressmeddelande från Göteborgs universitet 2018-08-08

NOTISER

KTH debatterade digitaliseringsfrågor i Almedalen

KTH deltog i årets upplaga av Almedalen inom området "Internationalisering inom och digitalisering av högre utbildning". Det här är högaktuella frågor enligt KTH:s rektor Sigbritt Karlsson som gärna ser att lärosätet är med och driver debatten. Man

Sigbritt Karlsson

diskuterade frågor kring hur Sverige ska kunna hävda sig på den globala arenan, men även tankar kring om det är nödvändigt med digitalisering på alla nivåer.

KNK

Källa: Pressmeddelande från KTH 2018-06-28

Nytt fluorescerande protein hjälper oss att studera celler

ETT VÄXELVIS fluorescerande protein som kan slås på och av kan komma att bidra till bättre utbildning djupt inne i celler och vävnader. Det är forskare vid KTH som i samverkan med forskare i USA och Ryssland har utvecklat ett "reversibly switchable fluorescent protein". "Tillsammans med ett egenutvecklat mikroskop ger det här växelvís fluorescerande proteinet möjlighet att avbilda levande celler i hög spatiell och temporal upplösning med lasrar i den grön-röda delen av det synliga spektrat", konstaterar Andreas Bodén, doktorand vid avdelningen för biofysik och Science for Life Laboratory på KTH. Marknaden har länge efterfrågat proteiner av detta slag då det kan bidra till studier av dynamiska förlopp i levande celler.

KNK

Källa: Pressmeddelande från KTH 2018-07-11

MEDVERKANDE I DETTA NUMMER

I varje nummer av Folkvett deltar en rad olika skribenter med bidrag. Här följer en kort presentation av skribenterna i Folkvett 3/2018:

David Alfvenhierta har en akademisk bakgrund bestående av bland annat socionomprogrammet och juridiska studier vid Uppsala universitet, psykologistudier vid Högskolan Kristianstad, religionspsykologi vid Högskolan i Gävle samt studier om rasismens historia på Mittuniversitetet. Gemensamt för Davids utbildningar är inriktningen på människan och människors samspel.

Xzenu Cronström Beskow har en masterexamen i sociologi och mänskliga rättigheter samt en kandidatexamen i sexologi från Göteborgs universitet. Xzenu driver wikin categorism.com.

Göran Grimwall är professor emeritus i teoretisk fysik, särskilt materialteori, vid KTH. Han har bland annat författat många populärvetenskapliga böcker med fysikinriktning.

Sven Ove Hansson är författare och professor i filosofi vid KTH. Han är redaktör för den filosofiska tidskriften *Theoria* och ansvarig utgivare för Folkvett. Han var VoF:s första ordförande (1982–1987) och var medlem i riksstyrelsen 1982–2013.

Edit Helgee har en filosofie doktorsexamen i beräkningsfysik och arbetar som algoritmutvecklare på ett teknik-

företag i Göteborg. Hon skriver av och till om fysik och annat intressant på bloggen "Atomer Emellan".

Karin Noomi Karlsson är doktorand i litteraturvetenskap vid Göteborgs universitet med inriktning mot 1700-tal och tillfälleledikt. Hon jobbar även som teknisk skribent och översättare och föreläser om retorik vid universitet och på företag. Karin är ordförande för VoF Göteborg samt ledamot i riksstyrelsen.

Dan Katz är legitimerad psykolog och psykoterapeut. Dan är ledamot i VoF:s riksstyrelse.

Dan Larhammar är professor i molekylär cellbiologi vid Uppsala universitet, var ordförande i VoF 1998–2004 samt styrelseledamot under 21 år. Dan har hållit över 150 populärvetenskapliga föredrag, många av dessa om pseudovetenskap. Nu är Dan preses i Kungliga Vetenskapsakademien.

Simon Mattsson är psykolog utbildad vid Karolinska Institutet. Simon arbetar med terapiformer utvecklade med naturvetenskapliga metoder.

Peter Olausson är författare, webbmaster och ordförande i VoF:s riksstyrelse. Han driver bloggen "Faktoider – Försothållna osanningar, halvsanningar och missuppfattningar" där han går igenom och avslöjar många av de historier som får viral spridning på nätet.

